

Valnämnden

Stadsrevisionen • Borås

20
22

Första revisorsgruppen

Kommunfullmäktige
Borås Stad

Revisionsberättelse för Valnämnden år 2022

Vi har granskat Valnämndens verksamhet och årsredovisning 2022. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott mot budget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till underskottet redovisas i årsredovisningen.

Vi bedömer att Valnämndens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver avsätta en tillräckligt stor buffert. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Vi tillstyrker att Valnämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2022.

BORÅS 2023-03-20

Bill Johansson
Ordförande

Nils-Gunnar Blanc
Vice ordförande

Lennart Gabre

Bo-Lennart Bäcklund

Thomas Gustafsson

Fredrik Brandberg

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden redovisar ett underskott om 1 407 tkr jämfört med budget. Hela nämndens buffert har tagits i anspråk. Stadsrevisionen noterar att buffert inte helt är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget då bufferten inte uppgår till 1 procent av kommunbidraget. Ingen åtgärdsplan har upprättats.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelsena.

Verksamhetens budgetram

- Den negativa budgetavvikelsen kan till stor del förklaras med ökade kostnader inom flera områden vid genomförandet av valet 2022.

Valnämnden framhåller i årsredovisningen att nämnden har genomfört flertalet åtgärder för att valet skulle genomföras på ett rättssäkert sätt. Valnämndens organisation har stärkts och en valhandläggare har anställts för att genomföra valet vilket medfört ökade personalkostnader. Valkansliet har även gjort en översyn av samtliga vallokaler och förtidsröstningslokaler för att uppfylla tillgänglighetskraven.

En annan kostnad som debiterats 2022 är ombyggnationen av valstugorna. Valnämnden har haft valstugor uppställda på Stora Torget samt Knalleland. För att kunna ha centrala förtidsröstningslokaler krävdes en ombyggnad av stugorna. Dock har kostnaden ökat för renovering och tillbyggnad av valstugorna och uppgick till 900 tkr enligt nämnden.

Lagförändringar med högre krav på röstmottagarna medförde också att en höjning av arvodena samt ersättning för utbildningstillfället var motiverat, vilket också bidragit till underskottet framhåller nämnden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktige har inte antagit några indikatorer för nämnden.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Kommunfullmäktige har inte antagit några uppdrag för nämnden.

Konsekvenser av coronaviruset

Valnämndens arbete har påverkats av pandemin. Nämnden har fått kalla in flertalet reserver bland röstmottagarna på grund av sjukanmälningar under valperioden. Utbildningstillfällena fick utökas till 12 utbildningstillfällen på grund av att vissa röstmottagare var sjuka. Vikarier fick även tas in under förtidsröstningsperioden samt onsdagsräkningen. Samtliga vallokaler och förtidsröstningslokaler behövde utrustas med handdesinfektion, munskydd samt visir till röstmottagare skriver nämnden. Erfarenheter till kommande val är enligt nämnden att ha ännu fler reserver i back-up.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående område.

Valet 2022

Den 11 september 2022 var det val till Riksdag, Regionfullmäktige och Kommunfullmäktige. Valet genomfördes med en delvis förändrad vallag. Den nya lagen innebar bland annat att valsedelsställen för första gången vid de allmänna valen skulle avskärmas för att förbättra skyddet av valhemligheten. Valet genomfördes utan att några inkomna eller anmälda incidenter har rapporterats från Valprövningsnämnden.

I samband med budget 2022 beslutade Kommunfullmäktige att Valnämnden under 2022 års verksamhet skulle arbeta med att öka valdeltagandet. I projektet öka valdeltagandet har Valnämndens kansli haft en samordnande roll och utbildat flertalet tjänstepersoner inom Borås Stad som träffar medborgare dagligen. Utbildningens fokus har varit att informera om rösträtt, valets genomförande samt budskapet att använda sin röst.

Förtidsröstningsperioden pågick från 24 augusti till 10 september samt att onsdagsräkningen var den 14 september. Antal röstberättigade i Borås är 88 709 personer som har rösträtt till Kommunfullmäktige samt Regionfullmäktige. Valdeltagandet sjönk i detta val, något som var en nationell trend. I Borås landade valdeltagandet till Riksdagen på 81 %. Valdeltagandet till Kommunfullmäktige landade på 78,45 %, en minskning med 5 procentenheter jämfört med 2018.

Valdatasystemet Kaskelot har använts för tredje gången i samband med årets val. Med hjälp av valdatasystemet har arbetssättet effektiviserats gällande rekryteringen av röstmottagare samt bemanningen av valdistrikten menar nämnden.

Valnämndens kansli har utvärderat årets val och har fått in förbättringsförslag från röstmottagare genom enkäter. Detta kommer att beaktas i Valnämndens framtida arbete med val. Under valperioden tjänstgjorde ca 1000 personer i förtidsröstningen, ambulerande röstmottagare samt röstmottagningen i vallokalerna på valdagen.

Projekt för ökat valdeltagande har redovisats. Projektet ökat valdeltagande fokuserade på tre målgrupper; områden med lågt valdeltagande, förstagångsväljare och utrikes födda som tidigare inte röstat i Sverige. Utifrån dessa målgrupper gjordes olika informations- och kunskapshöjande insatser. Projektet konstaterar att nationellt gick valdeltagandet ner i samtliga tre val (riksdag, region, kommun). Valdeltagandet gick även ner både i Borås som helhet och i fokusområdena för projektet, det vill säga på Hässleholmen, Norrby, Hulta, Sjöbo och Kristineberg. Projektet framhåller att en av möjliga förklaringar till att valdeltagandet sjunkit, är att kontinuerligt demokratiarbete har varit svårt att genomföra på grund av pandemins restriktioner de senaste åren.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattning av den fördjupade granskningen som berör nämnden.

Delegationsbeslut i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat hanteringen av delegationsbeslut i Borås Stads nämnder. Granskningens huvudsakliga syfte är att granska om nämndernas hantering av delegationsbeslut är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll

Nämnderna har inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt, men får enligt kommunallagen uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller en anställd att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Om inte nämnden beslutat att vissa delegationsbeslut inte ska anmälas till nämnden, utan istället protokollföras särskilt, ska de anmälas till nämndens nästkommande möte.

Granskningen visar att nämnderna antagit en aktuell delegationsordning i vilket det framgår vem som får fatta beslut och vad delegaten får fatta beslut om. Delegationsordningarna omfattar i de flesta fall information om och hur beslut ska anmälas till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll under 2020. Nämnden har genomfört en egen riskanalys som identifierade 26 risker. Planen för intern kontroll omfattade sex kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden 28 februari 2023. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Presidiemöte

Avstämningsmöte genomfördes 16 juni 2022 med Valnämndens presidium, bevakningsansvariga förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen, valledare och kommunsekreterare.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2022.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott mot budget på 1 407 tkr. Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till underskottet redovisas i årsredovisningen. Stadsrevisionen noterar att bufferten varit för lågt satt.

Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Nämnden har antagit egna regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har genomfört samtliga kontrollmoment. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver avsätta en tillräckligt stor buffert. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Stefan Sjöblom
Certifierad kommunal yrkesrevisor

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen